

Tehtäviä selkokirjaan

Paroni von Münchhausenin seikkailut

Rudolph Erich Raspe

Suomentanut ja selkomukauttanut Tuomas Kilpi

Kuvittanut Brenda Salazar

Sisällys

Kysymyksiä kirjasta	2
Sanastoa	6
Oikein vai väärin?	6
Kuvat järjestykseen	7
Sanaristikko	8
Keskustelu- ja kirjoitustehtäviä	9
Tiedonhakutehtäviä	12

Nämä tehtävät on tarkoitettu tukemaan selkokirjan käyttöä opetuksessa ja opiskelussa. Kaikkia tehtäviä saa käyttää, kopioida, levittää ja muokata vapaasti.

Rudolph Erich Raspen teoksen Paroni von Münchhausenin seikkailut on suomentanut ja selkomukauttanut Tuomas Kilpi. Selkokirjan on kuvittanut Brenda Salazar, ja sen on julkaissut Oppian.

Lisää selkokieliä tietö- ja kaunokirjoja löydät osoitteesta selko.oppian.fi

Kysymyksiä kirjasta

| Valitse oikea vastaus. Ympyröi oikea kirjain.

Lue sivut 6–21.

Luvut: Leijona ja krokotiili · Venäjän talvi · Metsällä

1. **Miltä paronista tuntui, kun hän näki leijonan?**
 - a) Hän suuttui leijonalle.
 - b) Hän ilahtui isosta saaliista.
 - c) Hän pelästyi kovasti.
2. **Mihin leijona hyppäsi?**
 - a) Syvään lampeen
 - b) Krokotiilin selkään
 - c) Krokotiilin suuhun
3. **Mitä opas tekee Amsterdamin museossa?**
 - a) Hän lisää paronin tarinaan omia valheitaan.
 - b) Hän kertoo paronin tarinan vain hollanniksi.
 - c) Hän pyytää tarinasta kävijöiltä paljon rahaa.
4. **Mistä paronin hevonen roikkui aamulla?**
 - a) Korkean puun oksasta
 - b) Kirkon tornista
 - c) Talon katolta
5. **Miksi paroni heräsi keskellä kylää?**
 - a) Lumi oli sulanut paronin alta yöllä.
 - b) Hevonen oli vetänyt hänet sinne.
 - c) Kyläläiset olivat kantaneet hänet sinne.
6. **Miten paroni laukaisi aseensa?**
 - a) Hän löi nyrkillä silmäänsä.
 - b) Hän löi kasvonsa uudestaan oveen.
 - c) Hän hankasi 2 piikiveä yhteen.
7. **Miksi paroni ratsasti hevosella sisään ikkunasta?**
 - a) Hevonen pelkäsi miehiä, jotka olivat pihalla.
 - b) Talon ovi oli lukossa.
 - c) Hän halusi esitellä hevosta naisille.

Lue sivut 22–37.

Luvut: Hevosen puolikas · Vihainen valas · Tarkka osuma

8. Mikä katkaisi paronin hevosen kahtia?

- a) Vihollisen miekka
- b) Vihollisen tykinkuula
- c) Kaupungin portti

9. Miksi paroni heitti hopeisen kirveen?

- a) Hän halusi pelastaa mehiläisen.
- b) Hän halusi osua kuuhun.
- c) Hän halusi kaataa ison puun.

10. Miten paroni pääsi kuuhun?

- a) Hän kiipesi papua pitkin.
- b) Hän kiipesi köyttä pitkin.
- c) Hän kiipesi tikkaita pitkin.

11. Miksi majatalossa kuului yhtäkkiä torvensoittoa?

- a) Tuuli soitti torvea savupiipun kautta.
- b) Posteljooni soitti torvea unissaan.
- c) Sävelet sulivat ulos torvesta.

12. Miksi valas oli vihainen?

- a) Merimiehet olivat ampuneet sitä.
- b) Laiva oli raapaissut sen nenää.
- c) Laiva oli vienyt sen ruoan.

13. Mitä tapahtui, kun paroni ja vihollinen ampuivat yhtä aikaa?

- a) Tykkien kuulat törmäsivät toisiinsa.
- b) Molemmat kuulat jäivät leijumaan ilmaan.
- c) Kuulat putosivat yhdessä mereen.

14. Paronin 2 ystävää jäi kiinni vakoilusta. Millä he lopulta pakenivat turvaan?

- a) Veneellä
- b) Hevosilla
- c) Laivalla

Lue sivut 38–49.

Luvut: Ilmojen halki · Paluu kuuhun · Tykin piipusta

15. Paroni piti lääkärin taloa ilmassa 3 kuukautta. Miksi lääkäreillä ei ollut nälkä?

- a) Paroni lähetti heille ruokaa.
- b) Juhla-ateria oli niin runsas.
- c) He söivät vain kerran viikossa.

16. Jääkarhut haistelivat paronia. Miksi ne eivät hyökänneet hänen kimppuunsa?

- a) Ne luulivat paronia lumiukoksi.
- b) Ne luulivat paronia karhuksi.
- c) Ne pelkäsivät paronin kivääriä.

17. Mistä kuun asukkaat syntyvät?

- a) Puista
- b) Munista
- c) Kivistä

18. Miksi paroni meni tykin sisään?

- a) Hän halusi piiloutua sotilailta.
- b) Hän oli väsynyt ja halusi levätä.
- c) Hän halusi lentää tykillä joen yli.

19. Miten paroni pääsi Eteläiselle valtamerelle?

- a) Hän ui sinne Italiasta.
- b) Hän kulki maapallon läpi.
- c) Tulivuori heitti hänet sinne.

20. Kapteeni ei uskonut paronin tarinaa. Mitä paroni ajatteli siitä?

- a) Hän ei välittänyt siitä.
- b) Hän oli siitä hyvin vihainen.
- c) Hän oli siitä hyvin surullinen.

Lue sivut 50–59.

Luvut: Juustosaari · Viinimeri · Kotkan selässä

21. Miten merimiehet huomasivat, että saari oli juustoa?

- a) Kapteeni maistoi rantaa.
- b) Yksi merimies pyörtyi.
- c) Saari haisi juustolta.

22. Millaisia Juustosaaren asukkaat olivat?

- a) Heillä oli 2 päätä ja 4 kättä.
- b) He olivat yli 10 metriä pitkiä.
- c) Heillä oli 3 jalkaa ja 1 käsi.

23. Merimiehet päästivät poikasen ulos munasta. Mitä sitten tapahtui?

- a) Poikanen söi laivan ruoat.
- b) Poikanen lensi heti pois.
- c) Emo tuli ja vei kapteenin.

24. Miten paroni ja merimiehet pääsivät ulos valaan vatsasta?

- a) He työnsivät mastot valaan suuhun.
- b) He sytyttivät tulen valaan vatsassa.
- c) He odottivat, että valas nukahtaa.

25. Miksi paroni ei hypännyt kotkan selästä Doverin kalliolla?

- a) Kotka piti paronia kiinni kynsillään.
 - b) Paroni pelkäsi korkeita paikkoja.
 - c) Merisotilaat alkoivat ampua.
-

Lue sivut 60–72.

Luvut: Egyptissä · Vallankumous · Susi ja villisika

26. Mihin paroni putosi Egyptissä?

- a) Suezin kanavan pohjalle
- b) Vanhaan syvään kaivoon
- c) Aleksandrian kirjastoon

27. Miksi Tippoo Sahib ampui ensin?

- a) Tippoo oli paronia paljon nopeampi.
- b) Paroni pyysi häntä kohteliaasti.
- c) Paronin pistooli oli mennyt rikki.

28. Mitä kuningatar teki, kun paroni palasi palatsiin?

- a) Hän käski paronin lähteä Englantiin.
- b) Hän antoi paronille kultaisen miekan.
- c) Hän itki ja juoksi paronin syliin.

29. Miksi paroni ampui mustaa kettua naulalla?

- a) Hänellä ei ollut enää yhtään luotia.
- b) Hän ei halunnut pilata ketun turkkia.
- c) Naula lensi pidemmälle kuin luoti.

30. Mitä paroni teki, kun susi hyökkäsi hänen kimppuunsa kuusimetsässä?

- a) Hän hyppäsi nopeasti suden selkään.
- b) Hän ampui suden heti pistoolillaan.
- c) Hän työnsi nyrkkinsä suden suuhun.

31. Miksi villisika jäi kiinni puuhun?

- a) Paroni sitoi sen köydellä puuhun.
- b) Sen hampaat jäivät kiinni runkoon.
- c) Sen jalka jäi kiinni juurien väliin.

Sanastoa

| Mitä sana tarkoittaa? Kirjoita viivalle oikean selityksen kirjain.

1. viitta s. 10	_____	a) vaate, joka laitetaan käteen
2. reki s. 12	_____	b) norsun pitkä nenä
3. kesyttää s. 20	_____	c) kapea maa, jonka molemmilla puolilla on merta
4. paimentaa s. 24	_____	d) laivan osa, jolla laivaa käännetään
5. posteljooni s. 28	_____	e) opettaa villi eläin tottelemaan
6. peräsin s. 30	_____	f) pitkä ja leveä takki ilman hihoja
7. kaukoputki s. 34	_____	g) ajoneuvo, jota hevonen vetää lumella
8. kannas s. 60	_____	h) laite, jolla voi katsoa pitkän matkan päähän
9. kärsä s. 64	_____	i) vahtia ja hoitaa eläimiä ulkona
10. hansikas s. 70	_____	j) mies, joka ennen kuljetti kirjeitä hevosvaunuilla

Oikein vai väärin?

| Lue lause. Onko lause oikein vai väärin? Laita rasti oikeaan ruutuun. Tee tämä tehtävä, kun olet lukenut koko kirjan.

	Oikein	Väärin
1. Leijonan nahasta tehtiin tupakkapusseja.	☐	☐
2. Paroni matkusti Venäjälle kesällä.	☐	☐
3. Paroni sai 6 jänistä ja 6 koiraa.	☐	☐
4. Lääkäri ompeli hevosen osat yhteen.	☐	☐
5. Törmäyksen takia paronin pää painui vatsaan.	☐	☐
6. Kuun asukkaat kantavat päätään selässään.	☐	☐
7. Paroni huusi laivalle englanniksi.	☐	☐
8. Valaan vatsassa oli muitakin laivoja.	☐	☐
9. Kotka lensi paronin kanssa kuuhun.	☐	☐
10. Paroni antaa filosofeille ruoaksi lihaa.	☐	☐
11. Villisiasta tuli paronin lemmikki.	☐	☐

Kuvat järjestykseen

Katso kuvia ja lue lauseet. Missä järjestyksessä nämä seikkailut ovat kirjassa? Kirjoita ruutuun numero 1–6. Numero 1 on ensimmäinen seikkailu. Tee tämä tehtävä, kun olet lukenut koko kirjan.

☐ Paroni siirsi linnan ilmapallolla.

☐ Paroni kiipesi puuhun ja pudotti häkin.

☐ Valtava kotka nosti paronin ilmaan.

☐ Paroni näki hirven, jolla kasvoi kirsikkapuu sarvien välissä.

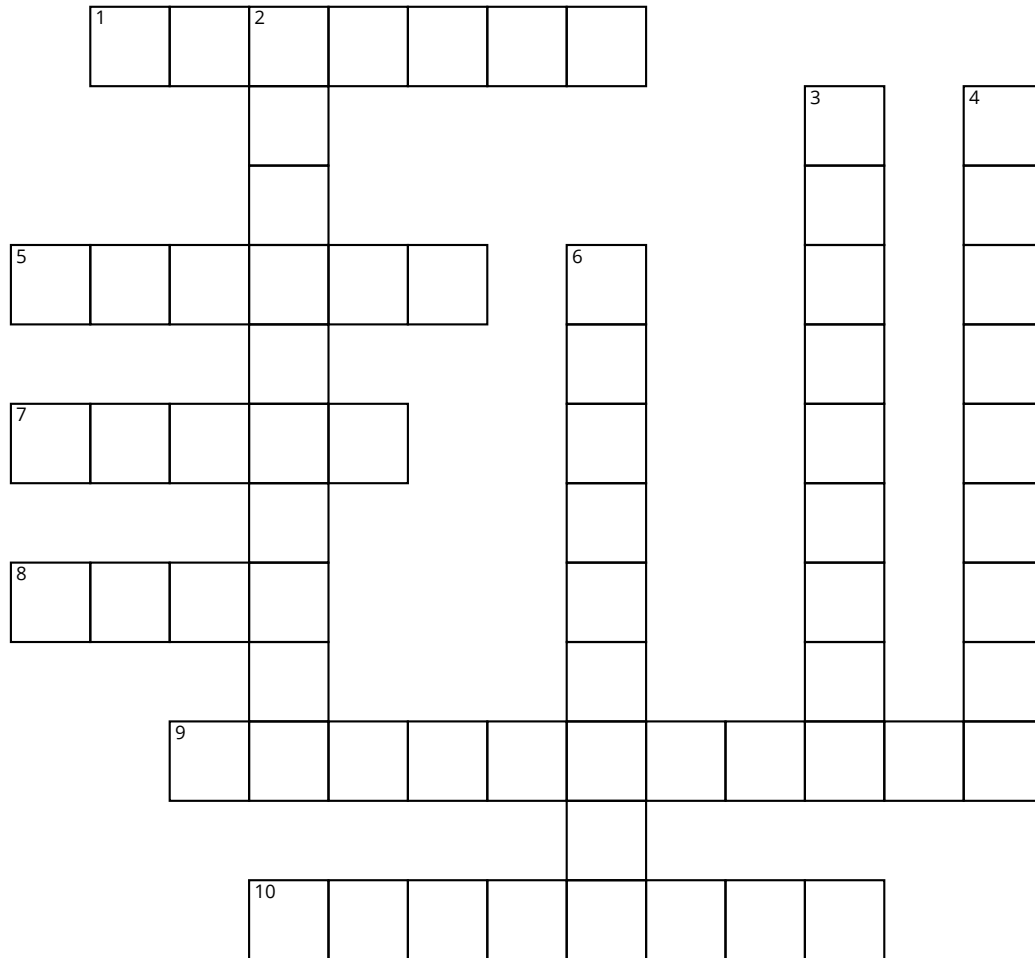
☐ Paroni uhkasi leijonaa miekallaan.

☐ Paroni kantoi yhtä hevosta päänsä päällä ja toista kainalossa.

Sanaristikko

Lue vihjeet. Kirjoita vastaukset ruutuihin. Jokaiseen ruutuun tulee 1 kirjain. Tee tämä tehtävä, kun olet lukenut koko kirjan.

Vaakaan

- 1 Raskas esine, johon valas tarttui suullaan.
- 5 Kangas, josta paroni teki ilmapallonsa.
- 7 Valkoinen juoma, jota virtasi Juustosaaren lahdessa.
- 8 Eläin, jonka paroni käänsi nurin kuin hansikkaan.
- 9 Nopea eläin, jonka kanssa paroni jahtasi jänistä.
- 10 Iso eläin, jonka paroni näki pohjoisessa tutkimusmatkalla.

Pystyyn

- 2 Eläin, joka täytettiin ja laitettiin museoon.
- 3 Pommi, joka lensi aamiaispöydälle.
- 4 Eläin, jolla on suuret torahampaat.
- 6 Hermes Trismegistos puhuu kuin tämä lintu.

Keskustelu- ja kirjoitustehtäviä

Keskustele parin tai ryhmän kanssa. Voit myös kirjoittaa vastaukset viivoille. Tee tämä tehtävä, kun olet lukenut koko kirjan.

1. Paroni joutui kirjassa monta kertaa vaikeaan tilanteeseen. Valitse 1 tilanne. Mikä ongelma paronilla oli? Miten hän ratkaisi sen?

2. Millainen ihminen paroni on? Valitse 3 sanaa: rohkea, ylpeä, nopea, kohtelias, julma, hauska. Miksi valitsit ne?

3. Paroni sanoo, että hänen tarinansa ovat totta. Uskotko sinä paronia? Miksi uskot tai miksi et usko?

4. Katso kuvaa. Paroni on tehnyt filosofeille häkin. Hän aikoo antaa filosofit lahjaksi kuningattarelle. Mitä mieltä olet siitä? Miksi?

5. Katso kuvaa. Paroni on Juustosaarella. Kirjoita postikortti, jonka paroni lähettää saarelta ystävälleen. Kerro, mitä saarella on.

6. Paroni kertoo uskomattomia tarinoita. Tiedätkö sinä jonkin uskomattoman tarinan? Se voi olla sadusta, elokuvasta tai omasta elämästäsi. Voit kertoa sen parille, jos haluat.

Tiedonhakutehtäviä

Etsi tietoa kirjastosta tai internetistä. Kirjoita vastaus viivoille. Tee tämä tehtävä, kun olet lukenut koko kirjan.

- 1. Paroni von Münchhausen oli oikea ihminen. Rudolph Erich Raspe kirjoitti hänen tarinoistaan kirjan. Kirja julkaistiin vuonna 1785. Vinkki: lue Wikipediasta artikkeli ”Paroni von Münchhausen”.**

a) Minä vuonna paroni syntyi?

b) Missä maassa paroni syntyi?

c) Mitä mieltä paroni oli Raspen kirjasta?

2. Paroni käy kirjassa Etna-vuorella. Etna on oikea vuori.

a) Missä maassa Etna on?

b) Tuleeko Etnasta vielä nykyään tulta ja tuhkaa?

c) Kirjassa paroni tapaa Vulkanus-jumalan. Mitä vanhat tarinat kertovat Vulkanuksesta ja Etnasta? Vinkki: lue Wikipedian Etna-artikkelista kohta ”Nimi ja legendat”.

3. Kirjassa paroni johtaa Suezin kanavan rakentamista. Suezin kanava on oikea kanava Egyptissä.

a) Mitkä 2 merta kanava yhdistää?

b) Minä vuonna kanava valmistui?

c) Oikea paroni kuoli vuonna 1797. Kanavaa alettiin rakentaa vuonna 1859. Voiko kirjan tarina kanavasta olla totta? Miksi?
